

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny 2012/2013.tanév
Történelem - 1. forduló
Megoldások

Közös feladatok

I. (Hibátlan soronként 1, összesen 3 pont.)

Terület - kultúra	Forrásrészlet betűjele	A terület száma a térképen
Babilon/Mezopotámia	B	6
Egyiptom	A	8
Palesztina	C	7

II. (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Fogalom, jelenség	Forrás betűjele	Kapcsolódó személyiség neve
cserépszavazás	c)	Kleiszthenész
demokrácia	e)	Periklész
vagyoni alapon történő felosztás	b)	Szolón
zsarnokság/türannisz	a)	Peiszisztratosz
déloszi szövetség	d)	Periklész

III. (Összesen 6 pont.)

a) 1. regula (1 pont)

2. A forrás a szerzetesi élet/ kolostori élet szabályozásáról szól. (Más, tartalmilag hasonló, helyes válasz is elfogadható. (1 pont))

b) (Elemenként 1 pont.)

Hely: Monte Cassino

Időpont: 529

c) (1 pont)

Kiemelte a munka, a tevékenység fontosságát. (Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

d) (Elemenként 0,5 pont. Maximum 1 pont. Sorrendben előlről javítva, helytelen válasz pontvesztő.)

Pannonhalma, Pécsvárad, Tihany stb.

IV. (Elemenként 0,5 pont.) (Táblázat esetében teljesen jó soronként 0,5 pont.) (Összesen 4 pont.)

A legelőváltó, vad talajváltó

B kétnyomásos

C háromnyomásos

Fogalmak	Melyik ábrához kapcsolódik			
	A	B	C	Egyikhez sem
nyomáskényszer		X	X	
nehézeke		X	X	
önellátó gazdálkodás	X			
vetésforgó				X
ugarolás		X	X	

V. (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Csata helye	Forrás betűjele	Csata ideje
Augsburg	B	955
Merseburg	D	933
Pozsony	A	907
Brenta folyó	C	899

VI. (Összesen 3 pont.)

a) csúcsíves boltozat (csúcsív) (0,5 pont)

b) támív/támpillér (0,5 pont)

c) stílus: gótikus (0,5 pont)

d) A födém terhét a támívek és támpillérek hordták, így közöttük lévő térbe nagy ablakokat lehetett helyezni. (Más, hasonló helyes válasz is elfogadható) (1 pont)

e) Rózsaablak (0,5 pont)

VII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 6 pont.)

Alapítás éve	Alapító neve	Egyetem székhelye	Betűjele a térképvázlaton
1367	I. (Nagy) Lajos	Pécs	H
1395	Zsigmond	Óbuda	D
1465	I. Mátyás	Pozsony	A
1635	Pázmány Péter	Nagyszombat	B

(I. Mátyás helyett elfogadható Vitéz János neve is)

VIII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 8 pont.)

Forrás betűjele	Földrajzi név	Magyar király	Erdélyi fejedelem	Évszámok
A	Nikolsburg	II. Mátyás	Bethlen Gábor	1621
B	Drinápoly	I. Miksa	János Zsigmond	1568
C	Linz	III. Ferdinánd	I. Rákóczi György	1645
D	Zsitvatorok	Rudolf/ II. Mátyás	Bocskai István	1606
E	Bécs	Rudolf/ II. Mátyás	Bocskai István	1606
F	Karlóca¹	I. Lipót	I. Lipót	1699

¹Amennyiben a versenyző válasza **Körösvölgy** vagy **nem adott választ, a 0,5 pont akkor is jár a versenyzőnek.**

**Feladatok a rendes érettségi vizsga évét
közvetlenül megelőző évfolyam tanulói részére**

IX. a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 6 pont)

Kép száma	Forrás betűjele	Zrínyi család tagjának keresztneve
1.	D	Ilona
2.	C	Miklós
3.	B	Miklós
4.	A	Péter

b) Thököly Imre felkelése

c) Az eszéki híd felégetése/Zrínyi Miklós téli hadjárata/1663-64-es hadjárat

d) I. Szulejmán

e) Wesselényi Ferenc

X. a) (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont)

Állítás	Igaz	Hamis
A fenti törvény betervezése idején a „csonka parlament” ülésezett.	X	
Ekkor Anglia államformája alkotmányos monarchia volt.		X
A törvény kitiltja az angol kikötőkből más nemzetek hajóit.		X
A törvény nem engedi meg, hogy holland árukat holland hajón Angliába szállítsanak.		X
A rendelkezés a holland kereskedelmi érdekek ellen irányult.	X	
A törvény következtében angol-holland háború robbant ki.	X	

b) vesztfáliai béke

c) 1648

d) dicsőséges forradalom

e) Orániai

XI. (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont)

a) Károlyi Sándor, Pálffy János

b) magyar, székely, szász

c) nem egyesítették Magyarországgal (Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható)

d) nem

e) A török kiűzése után a felszabadított területeken a birtokok tulajdonjogát ellenőrző intézmény. (Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható)

f) megszüntették

g) korlátozták vallásszabadságukat (Más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható)

XII. (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

a) 1697, Zenta

b) Savoyai Jenő

c) Szerbia

d) Temesvár

- e) Temesköz *vagy* **Bánát** *vagy* **Bánság**
- f) Hegyalján
- g) a spanyol örökösödési háború

XIII. (elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont)

- a) Pázmány Péter
- b) esztergomi érsek
- c) Kálvin János
- d) Genf
- e) Luther Márton
- f) A római Szent Péter székesegyház építésére/ a katolikus egyház hiteleinek törlesztésére *(más, helyes válasz is elfogadható)*
- g) Loyolai Ignác
- h) Jézus Társasága/jezsuiták

XIV/A. (elemenként 0,5, összesen 6 pont)

- a) türelmi rendelet
- b) bármely a szekularizációval kapcsolatos helyes válasz elfogadható, pl. a nem termelő munkát végző szerzetesrendek felosztatása/ állami cenzúra/alsó papsággal kapcsolatos rendeletek *(más, helyes válasz is elfogadható)*
- c) Ratio Educationis
- d) pl. 12 éves korig kötelező oktatás/állami tanterv *(más, helyes válasz is elfogadható)*
- e) Pragmatica Sanctio
- f) Poroszország
- g) Urbárium/Úrbérrendezés
- h) A jobbágyi szolgáltatások szabályozása/egységesítése *(más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható)*
- i) Jobbágyrendelet
- j) A Horia és Closca vezette parasztfelkelés/az 1784-es erdélyi parasztfelkelés
- k) vámrendelet
- l) a magyar nemesség adómentessége/az uralkodó meg akarta adóztatni a magyar nemességet/merkantilista gazdaságpolitikai elvek érvényesítése *(más, hasonló értelmű, helyes válasz is elfogadható)*

XI. (elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont)

1. önkéntes örökváltság
2. nemesi vármegye/megyei közgyűlés/megye/centralizmus
3. független, felelős minisztérium/felelős kormány
4. államnemzet/politikai nemzet
5. autonómia
6. passzív rezisztencia/ellenállás
7. emancipáció
8. delegáció

XII. (Összesen 5 pont)

1. (elemenként 0,5 pont összesen 3 pont)

- A) „Dunai Konföderáció”
- B) „Februári Pátens”
- C) „Kütahyai alkotmányterv”
- D) „Kasszandra-levél”
- E) „Októberi Diploma”
- F) „Húsvéti Cikk”

2.

- a) Helyes sorrend: **C E B A F D** (1 pont)
- b) **Kossuth Lajos** (0,5 pont)
- c) **Ferenc József** (0,5 pont)

XIII. (elemenként 0,5 pont összesen 5 pont)

A kiegyezést követően minden befektetés a vasút felé fordult. Az első vasút vonalat – Pest és **Vác** - között már **1846**-ban átadták. A magyar vasutak többsége egészen 1873 –ig volt magánalapítású. Ám közben magalakult a **MÁV**, és a századfordulóra az ország teljes vasúthálózatának 62% -a volt az államé. **Baross Gábor**, a „vasminiszter” a vasúthálózatot a gazdaság élénkítés legfontosabb eszközévé tette. A zónatarifa rendszer olcsóbbá tette a nagy távolságban mind a személy-, mind az áruszállítást.

Ganz Ábrahám találmánya, a kéregöntésű vasúti kerék révén nemzetközi piacra tett szert. 1873-ban készült el gyára első mozdonya. **Csonka János** porlasztója tökéletesítette a robbanómotorokat. Bánki-féle turbinákat szereltek fel Francia- és Németországban. A Láng gyár gőzgépekre szakosodott, az 1910-es években már 10 ezer lóerős gőzturbinákat gyártottak.

Az új iparág, a villamosipar is jelentős részévé vált az iparnak. Hamarosan nemzetközi tekintélyt szerzett. **Kandó Kálmán** villanymozdonyával lehetővé vált a villamosság alkalmazása a közlekedésben. A dualizmus korában Magyarországon az ipar több húzóterülettel rendelkezett, melyekben hazánk európai szinten is kiemelkedő teljesítményt nyújtott. A már említett vasútiparon kívül ilyen volt pl. a **malomipar/cukoripar/szeszipar/élelmiszeripar/feldolgozóipar** (1 elem).

- a) **1890 és 1900 között és/vagy 1900-1913 között. Vagy 1890 és 1913 / 1864 és 1876 között**
(Mindegyik megoldás elfogadható.)
- b) **A zónatarifa rendszerrel.**
(Más, hasonló értelmű válasz is elfogadható.)

XIV/A. (elemenként 0,5 pont összesen 3 pont)

- a) búr háború   b) marokkói válság (második)
c) boxer lázadás   d) orosz-japán háború
e) Bosznia annektálása   f) spanyol-amerikai háború

XIV/B. (elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont)

(Más hasonló értelmű válasz is elfogadható!)

	IGEN	NEM	INDOKLÁS
Pató Pál nemes	X		Nemesember, akinek korábban is volt ilyen joga
Kossuth Lajosné		X	Nők nem választhattak
Arany Laci (11 éves)		X	Kiskorú volt (Petőfi verse 1844-ből)
Vörösmarty Mihály	X		Akadémiai tag volt, „tudor”, értelmiségi
Lőw Lipót rabbi		X	Még nincs zsidó emancipáció
Nagy Géza kereskedősegéd		X	Gazdasági értelemben függő viszonyban volt
Rózsa Sándor betyár		X	Betyárként főbenjáró bűnöket követett el
Kasza János 30 holdas gazda	X		30 holddal megvolt az ¼ telke
Habsburg István főherceg, nádor	X		A Habsburgok magyar ágából származik
Jan Kollár, szlovák evangélikus lelkész	X		Lelkész (nemzetiségtől függetlenül) választhat

Szakirodalmi kérdések megoldásai

I. téma: Bethlen Gábor emlékezete

XV. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 8 pont.)

- a) igaz
- b) hamis
- c) igaz
- d) igaz
- e) hamis
- f) igaz
- g) igaz
- h) hamis

XVI. FOGALMAK (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) fej- és jószágvesztés(i ítélet) vagy törvényen kívül helyezés
- b) bevett vallás (felekezet)
- c) olyan nemes, akit a fejedelem (személyre szóló) meghívólevéllel hív az országgyűlésbe
- d) (fejedelmi) kincstár
- e) higany
- f) morvaországi anabaptista
- g) a kálvinista és a lutheránus ellentétek elsimítására törekvő mozgalom

XVII. IDÉZETEK (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) Bethlen Gábor
- b) Pataki Füsüs János
- c) Shakespeare

XVIII. PÁROSÍTÁS (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Tevékenységi körök	Személy(ek) betűjele	
1. Bethlen Gábor udvari történetírója	f	j
2. Bethlen Gábor kancellárja	c	h
3. Bethlen Gábor kincstartója	d	
4. Bethlen Gábor udvari papja, prédikátora	g	b
5. Bethlen Gábor nevelője	a	
6. a nádor 1613-ban	e	
7. a kassai főkapitány 1613-ban	i	

(A sorrend a soron belül felcserélhető.)

XIX. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 7 pont.)

- a) Bocskai Klára
- b) I. Ahmedtől
- c) Szilvásy Boldizsár
- d) Lippát
- e) Besztercebányán
- f) Káldy György
- g) udvari csillagjóst

II. téma: Az olasz egységmozgalom magyarországi visszhangja, 1848-1871

XV. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 9 pont.)

- a) igaz
- b) hamis
- c) hamis
- d) igaz
- e) hamis
- f) igaz
- g) igaz
- h) igaz
- i) igaz

XVI. FOGALMAK (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) Risorgimento
- b) Ifjú Itália *vagy* Giovine Italia
- c) neoguelf
- d) Viva Verdi!
- e) várnégyszög
- f) ezrek

XVII. IDÉZETEK (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) Metternich
- b) (Giuseppe) Mazzini
- c) (Giuseppe) Garibaldi
- d) (Luigi) Forni
- e) Kossuth Lajos

XVIII. TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) (Henry) Dunant
- b) Zichy Ferdinánd
- c) (Alessandro) Monti
- d) Splényi Lajos
- e) Éber Nándor

XIX. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) harmadik
- b) Cavour
- c) svájci
- d) Makk József
- e) Kemény Zsigmond

III. téma: Kuláksors lakóhelyemen, 1948-1956

XV. IGAZ-HAMIS (Elemenként 1 pont, összesen 10 pont.)

- a) igaz
- b) hamis
- c) hamis
- d) igaz
- e) igaz
- f) hamis
- g) igaz
- h) hamis
- i) hamis
- j) igaz

XVI. FOGALMAK (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) transzferálás
- b) gyapot
- c) agitkák
- d) fanet (társégek)
- e) bejelentési kihágás

XVII. IDÉZETEK (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)

- a) Görgey Gábor
- b) József Attila
- c) Gerő Ernő (Puskin nagykövet is elfogadható, mert az ő feljegyzéséből származik az idézet)
- d) Rákosi Mátyás
- e) Nagy Imre

XVIII. TÖRTÉNELMI SZEMÉLYISÉGEK (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) Pása Angelína
- b) Nagy Imre
- c) Házi Árpád
- d) Závada Pál

XIX. FELELETVÁLASZTÁS (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

- a) tanácselnök
- b) máshonnan a faluba vezényelt funkcionáriusok
- c) gaz ette meg
- d) 1950.I.1-jén
- e) 25 kh vagy 350 ak. értékű föld
- f) Közérdekű Munkák Igazgatósága